

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ДО ВИКЛАДННЯ КУРСУ «ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА» В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ/ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА

Нові зміни та принципи освітньої політики завжди проходять через систему післядипломної педагогічної освіти, що орієнтується на підготовку нової генерації педагогів з високим рівнем професіоналізму, методологічною й загальною культурою, аналітичним мисленням, інноваційним творчим стилем. Перебудова в суспільстві потребує інших підходів до організації освітнього процесу післядипломної освіти, до педагога, спрямованості на розвиток педагогічного мислення, вільний вибір ним форм і методів саморозвитку, професійного самовдосконалення.

Концептуальні вимоги до вдосконалення професійної підготовки вчителів визначені дійсністю, змінами між змістом освіти та його реалізацією в практичній діяльності. Тому сьогодні диктує нові андрагогічні засади навчання, що мають прагматичну спрямованість на результат – готовність вчителя до здійснення інновацій та викладання нових предметів, факультативів і курсів за вибором тощо.

У сучасних психолого-педагогічних джерелах існує певний незначний вітчизняний та зарубіжний досвід дослідження проблеми модернізації післядипломної педагогічної освіти на засадах гуманістичних ідей. В галузі художньо-естетичної освіти значним нововведенням стає поява нового курсу «Художня культура», що є безперечним фактом оновлення системи естетичного виховання останнього десятиріччя.

Мета статті - розкрити питання застосування педагогічних технологій в процесі підготовки педагогічних кадрів до викладання художньої культури та визначити переваги застосування проектної технології, як прикладу значного розвитку особистості сучасного педагога.

Питання методології та дидактики викладання художньої культури були зазначені у працях російських дослідників Л. Предтеченської, Ю.Солодовникова, Л.Рапацької, О.Кабкова, в роботах українських науковців Л.Аристової, Л.Масол, Н.Миропольської, М.Ратко, О.Щолокової та інших. На думку Л.Масол, для галузі мистецької освіти необхідно розвивати такі якості як: когнітивні, перцептивні, оцінні, діяльнісні, комунікативні та суто предметні цілі навчання. За визначенням авторів програми - загальноосвітньою місією нового курсу «Художня культура» є реалізація як навчально-пізнавальних, так і світоглядно-виховних завдань мистецької освіти, адже він передбачає систематизоване й цілеспрямоване опанування учнями цінностями української і зарубіжної культурно-мистецької спадщини, а також формування готовності до діалогу (полілогу) культур у подальшій життєдіяльності.

Головні завдання курсу вимагають від системи післядипломної педагогічної освіти і певних змін у навчанні вчителів до його викладання, появу інноваційних форм, методів та технологій навчання дорослих. Проблемам андрагогіки приділяли значну увагу багато дослідників, серед яких: Б.Г. Ананьєв, який визначав психолого-педагогічного управління в умовах навчання дорослих, В.Сухомлинський, який зазначав, що найкраща, найточніша методика дійова лише тоді, коли є жива індивідуальність педагога, В. Слободчиков, який висловив думку щодо специфічних характеристик зрілої особистості, якими є слухачі курсів підвищення кваліфікації, головним стає розвинуте почуття відповідальності, потреба в піклуванні про інших і потреба в передачі своїх знань і свого життєвого досвіду іншим та постійна здатність вчителів до активної участі в професійній діяльності.

Аналіз сучасних досліджень і публікацій в сфері післядипломної педагогічної освіти, дозволяє констатувати, що в процесі підготовки вчителів художньо-естетичних дисциплін значне місце займає вивчення особливостей та використання педагогічних технологій. Під час підготовки вчителів до викладання мистецьких дисциплін ми вважаємо за доцільне застосовувати

наступні художньо-педагогічні технології: партнерські, художньо-інтегративні, інтерактивні. Автор програми Л. Масол запропонувала наступну класифікацію категорії технологія і акцентувала наступні аспекти в понятті технологія: дидактичний аспект (В.Безпалько, С.Гончаренко, С.Подмазін, О.Савченко), виховний аспект (І.Бех, В.Рибалка, Н.Шуркова), цілісно-педагогічний аспект (І.Дмитрик, М.Кларін, А.Нісімчук, О.Пехота, Г.Селевко, С.Сисоєва). Значні можливості для художньо-естетичної освіти останнім часом набуває проектна технологія.

У загальному вигляді педагогічну технологію слід розуміти як комплексну інтегровану систему, що включає в себе упорядковані операції і дії, які забезпечують результат у вигляді інформаційно-предметних і процесуальних аспектів навчання. За визначенням Г. Селевко, "педагогічна технологія функціонує і в якості науки, що досліджує найраціональніші шляхи навчання, і в якості реального процесу навчання". Саме технологічний підхід відкриває нові можливості для концептуального й проектувального освоєння різних галузей і аспектів освітньої, педагогічної й соціальної дійсності; він дозволяє: передбачати результати й керувати педагогічними процесами; аналізувати й систематизувати на науковій основі наявний практичний досвід і його використання; комплексно вирішувати освітні й соціально-виховні проблеми; забезпечувати сприятливі умови для розвитку особистості; зменшувати ефект впливу несприятливих обставин на людину; оптимально використовувати наявні в розпорядженні ресурси; вибирати найбільш ефективні й розробляти нові технології й моделі для рішення виникаючих соціально-педагогічних проблем.

У вітчизняній і зарубіжній педагогіці питанню розглядання особливостей проектно-педагогічної технології присвячували свої праці: К. Баханов, О. Онопрієнко, О. Пехота, С. Шевцова, І. Єрмаков, В. Гузеєв, Г. Селевко, Є. Полат, Р. Курбатов, Н. Пахомова, Н. Тарасова та інші.

Проектна діяльність – одна з найперспективніших складових освітнього процесу, а особливо в процесі викладання художньо-естетичних дисциплін.

Вчителі, які викладають художню культуру в загальноосвітній школі, повинні знати, що проектна технологія застосована в навчально-виховному процесі створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції, які на Раді Європи були визначені як основні в XXI столітті: полікультурні, мовленнєві, інформаційні, політичні та соціальні. Самостійне здобування знань, систематизація їх, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему і приймати рішення відбувається саме через метод проекту. проектування може стати засобом соціального й інтелектуально-творчого саморозвитку всіх суб'єктів освіти (учнів, учителів, батьків), а в більш вузькому розумінні — засобом розвитку проектних здібностей. Робота над проблемною темою викликала необхідність вивчення національного й міжнародного передового досвіду, створення матеріально-технічної бази (комп'ютерні класи, підключення до мережі Інтернет тощо), загального оновлення змісту освіти.

Тому, в процесі підготовки вчителів до викладання художньої культури, в умовах підвищення кваліфікації, педагоги поступово оволодіваючи основами проектної технології та створюючи самостійно зразки мистецьких проектів в практичних та тренінгових видах робіт мають безліч можливостей для розвитку свого власного педагогічного творчого потенціалу.

Вчителі приймають участь у створенні проектів з художньої культури поступово включаються у творчий процес. Такий вид андрагогічної практичної діяльності дозволяє значно розвивати дослідницькі та творчі здібності, які впливають на підвищення загального рівня професійної компетентності. Вивчаючи природу творчості, а саме розвиток таких якостей особистості, як інтуїція, активність, наполегливість, працездатність, широка мотивація і цінності орієнтації та ґрунтовно досліджуючи методи і етапи творчого процесу, сучасні дослідники Я.А.Пономарьов, В.А.Крутецький, А.М.Матюшкін, І.А.Семенов, Дж.Гайсс та інші визначають, що саме творчість допомагає розвивати такі риси особистості – самовираження –

впевненість; самореалізація – сміливість; мислення – наполегливість; здібності та інші.

Проектна діяльність міцно пов'язана з проблемою творчості і є творчою по своїй сутності. Педагоги в процесі навчання мають обрати той різновид творчого проекту, який допоможе максимально вирішити обрану вчителем проблему. Виходячи із наступної класифікації, яка подана у таблиці 1., педагоги мають можливість самостійно обрати та в процесі практичної підготовки апробувати різновид творчого мистецького проекту.

Класифікація проектів з художньої культури

Табл. 1

За змістом	<ul style="list-style-type: none">- Проекти з музичного мистецтва- Проекти з театрального мистецтва- проекти з образотворчого мистецтва- Проекти з кіномистецтва
За кількістю учасників	<ul style="list-style-type: none">- Індивідуальні- Парні- Групові- Колективні- Масові
За методом виконання проекту	<ul style="list-style-type: none">- Дослідницькі- Творчі- Практико-орієнтовані- Ігрові, рольові- Інформаційні
За тривалістю виконання проекту	<ul style="list-style-type: none">- Короткотривалі- Середньої тривалості- довготривалі

Велике значення в процесі творчості має об'єктивна новизна результату творчості і її соціальна значущість, пошук і застосування оригінальних засобів рішення практичних завдань. Інтуїтивне рішення, що виникає в процесі творчої діяльності, виконання низки творчих дослідницьких завдань, спрямованих на вирішення ключової проблеми, що полягає в основу творчих проектів з художньої культури, які виконуються вчителями в процесі курсової підготовки, дозволяють розвивати професійну творчість вчителя: через практичну діяльність – до засвоєння теоретичних

знань. Особливою рисою проектної технології є той факт, що проектна діяльність являється могутнім засобом розвитку особистості. В процесі творчої діяльності завжди відбуваються позитивні зміни кожної особистості, а саме розвиток творчих здібностей тих, хто навчається – вчителів художньої культури. Значним фактором стає ще один фактор - проектна діяльність має велику частину самостійної праці тих, хто навчається: висування замислу проекту, знаходження можливостей реалізації проекту, планування і виготовлення продукту, оцінка результату праці. Отже, проектна діяльність формує творчу особистість і допомагає вчителям самостійно апробувати процес створення мистецьких проектів.

Висновки. Отже, розглядаючи питання застосування педагогічних технологій в процесі підготовки вчителів до викладання художньої культури, ми прийшли до висновку, що застосування проектної технології дозволяє значно розвивати характерні професійні риси особистості сучасного педагога як інтуїція, активність, наполегливість, працездатність, широка мотивація і цінності орієнтації та дозволяють досліджувати методи і етапи творчого процесу і досягають значного розвитку особистості сучасного педагога.

Анотація

В статті розглядаються питання застосування педагогічних технологій в процесі підготовки вчителів до викладання художньої культури, переваги впровадження в навчальний процес проектної технології, яка дозволяє значно розвивати особистість сучасного педагога.

Ключові слова: підготовка вчителя, проектна технологія, післядипломна педагогічна освіта, художня культура.

Аннотация

В статье рассматриваются вопросы использования педагогических технологий в процессе подготовки учителя к преподаванию художественной культуры, преимущества внедрения в учебный процесс проектной технологии, которая значительно позволяет развивать личность современного педагога.

Ключевые слова: подготовка учителя, проектная технология, последипломное педагогическое образование, художественная культура.

Annotation

In the article the questions of the use of pedagogical technologies are examined in the process of preparation of teacher to teaching of artistic culture, advantages of introduction in the educational process of project technology which considerably allows to develop personality of modern teacher.

Keywords: preparation of teacher, project technology, poslediplomnoe pedagogical education, artistic culture.

Література

1. Бершадский М.Е. Дидактические и психологические основания образовательной технологий. –М.: Пед. Поиск., 2003. – 256 с.
2. Коберник О.М. Проективна педагогіка і національна школа// Шлях освіти -2006.- № 7. – С. 7-9.
3. Кондратова Л.Г. Художня культура. 10 клас. Методичний посібник. Х. «Основа», 2010, 208 с.
4. Матяш Н.В. Развитие теории и практики проектного обучения в отечественной и зарубежной педагогике. /В кн. Симоненко В.Д., Ретивых М.В., Матян Н.В. Технологическое образование школьников. Теоретико-методологические аспекты. – Брянск: Изд-во БГПУ, НМЦ «Технология», 199. –С. 108-154.
5. Набока Я. Культурологічний підхід до розвитку особистості педагога у системі післядипломної освіти // Післядипломна освіта в Україні. – 2001. – С. 57-60.
6. Пехота О.М.Освітні технології. Навчально-методичний посібник .К,” А.С.К.”, 2001. – 254 с.
7. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий. – М.: НИИ школьных технологий. - 2005. 287 с.
8. Масол Л. Художня культура. Підручник для 9 класу. – К.: Генеза, 2009. – 288 с.